

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

4/2009

VÄESTÖ

Väestö kasvoi entisellä vauhdilla

ALUETALOUS

Tuotanto väheni edelleen paljon

Kuluttajien luottamus palautunut

TYÖMARKKINAT

Nuorisotyöttömien määrä huimassa nousussa

HYVINVOINTI

Kotihoidontuen saajien määrä kasvanut

LIIKENNE

Laiva- ja lentoliikenteen matkustajamäärät laskussa

TOIMITILAMARKKINAT

Toimitilojen vajaakäyttö kasvaa

VALOKIILASSA

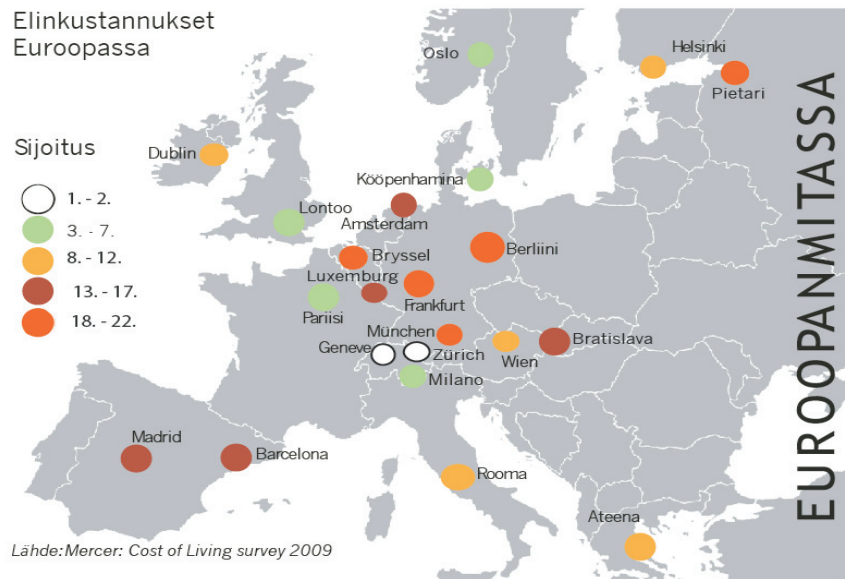
*Hannu Kytö –
Jenni Väliniemi*
Pääkaupunkiseudun muuttovirrat muutoksessa

Ajankohtaiskatsaus seudun kehitykseen 2.12.2009

Elinkustannukset Euroopassa

Sijoitus

- 1. - 2.
- 3. - 7.
- 8. - 12.
- 13. - 17.
- 18. - 22.

Helsinki Euroopan 10. kallein kaupunki

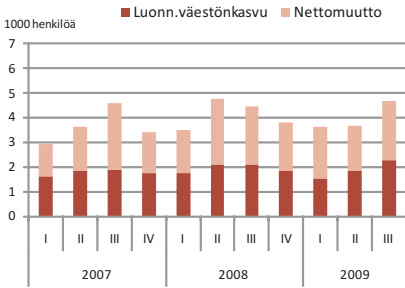
Eurooppalaisten kaupunkien elinkustannusindeksien vertailussa Helsinki sijoittuu tänä vuonna kymmenenneksi kalleimmaksi kaupungiksi. Viime vuonna Helsinki oli Euroopan kahdeksanneksi kallein kaupunki.

Tiedot selviävät Mercerin teettämästä elinkustannusvertailusta, johon kuului 143 kaupunkia ympäri maailman. Tutkimuksessa tuottama Helsingin vertailuindeksi on 90,5. New Yorkin vertailuluku on 100. Helsingin elinkustannukset ovat siis 9,5 prosenttia pienemmät kuin New Yorkissa. Elinkustannusvertailuun vaikuttavia tekijöitä ovat asuminen, liikenne, elintarvikkeet, vaatetus, kotitaloustarat sekä viihde. Tiedot on kerätty vuoden 2009 maaliskuussa.

Kalleimpia eurooppalaisia kaupunkeja ovat sveitsiläiset Geneve ja Zürich. Helsinkiä kalliimpia olivat myös Kööpenhamina, Milano, Pariisi, Oslo, Lontoo sekä Rooma. Pietari sijoittui Euroopassa sijalle 20.

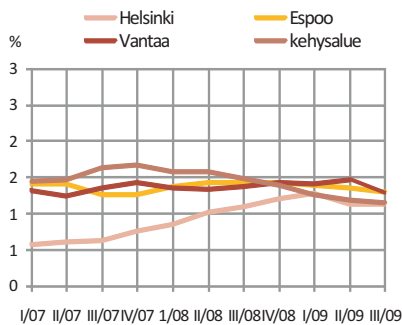
Maailman korkeimmat elinkustannukset löytyvät Japanista. Tokio on maailman kallein ja Osaka toiseksi kallein kaupunki. Moskova on kolmas. Koko maailman mitassa Helsinki on sijalla 19. Viime vuonna Lontoo oli kolmas, nyt sijoitus oli 16. Oslossa oli viime vuonna maailman neljänneksi kalleimmat elinkustannukset, tänä vuonna se on sijalla 14. Näiden lisäksi monet muutkin eurooppalaiset kaupungit olivat viime vuonna suhteellisesti kalliimpia kuin tänä vuonna.

**Väestönmuutos ja sen osatekijät
Helsingin seudulla**
Liukuva vuosisumma

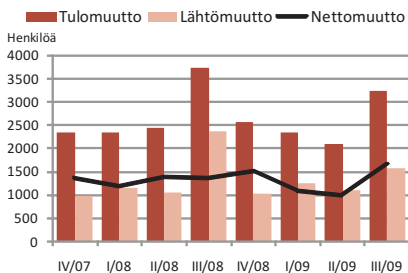
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

**Väestönmuutos Helsingin seudulla
alueittain**
Osuus (%) väestöstä

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

**Pääkaupunkiseudun ja ulkomaiden
välinen muuttoliike**

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

VÄESTÖ

Väestö kasvoi entisellä vauhdilla

Heinä–syyskuussa Helsingin seudun väestö kasvoi hieman enemmän kuin viime vuonna vastaavana ajankohtana. Muuttoliike lisäsi väestömäärää suunnilleen saman verran kuin vuosi sitten, mutta luonnollinen väestönkasvu oli voimakkaampaa. Lapsia syntyi 4 370 eli 130 vauvaa viimevuotista enemmän ja kuolleita oli vastaavasti 2 090 eli 30 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Luonnollinen väestönkasvu eli syntyneiden enemmitys kuolleisiin nähden lisäsi väestömäärää 2 270 asukkaalla. Muuttoliikkeen ansiosta väestö kasvoi 2 390 henkilöllä heinä–syyskuussa.

Koko maassa väestönkasvu oli vuoden kolmannella neljänneksellä ennätyskellisen suuri neljännesvuosittain tarkasteltuna. Asukasmäärä kasvoi 8 670 henkilöä. Edellisen kerran väestönkasvu on ollut heinä–syyskuussa yhtä runsasta vuonna 1991. Lapsia syntyi kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä 15 570, joka oli 350 lasta enemmän kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana. Kuolleita oli 11 320 eli 280 viime vuoden heinä–syyskuuta vähemmän. Luonnollisen väestönkasvun ansiosta asukasluku kasvoi 4 430 henkilöllä. Ulkomailta tuleva muuttoliike lisäsi väkilukua lähes samana verran, 4 240 asukkaalla.

Kolmas vuosineljännes on perinteisesti voimakkaan väestönkasvun aikaa. Helsingissä väestö kasvoi lähes 2 800 henkilöllä. Viime vuonna samana ajanjaksona väestönkasvu oli hieman vähäisempää, mutta kuitenkin enemmän kuin edeltäneellä pitkällä hitaan väestönkasvun periodilla. Syntyneitä oli 1 720. Edellisen kerran yhtä paljon lapsia syntyi 7 vuotta sitten yhden vuosineljänneksen aikana. Muuttoliikkeen vilkastui taas kevään jälkeen ja muuttovoitto lisäsi Helsingin väkilukua 2 170 asukkaalla.

Espoossa väkimäärä kasvoi kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä vähemmän kuin vuosi sitten. Syntyneitä oli sama määrä kuin vuotta aikaisemmin, mutta muuttovoittoa vähemmän. Myös kuolleita oli enemmän kuin viime vuoden kolmannella neljänneksellä. Näin ollen Espoon väkimäärä kasvoi 770 asukkaalla heinä–syyskuussa. Vantaalla väestö kasvoi heinä–syyskuussa huomattavasti vähemmän kuin vuosi sitten ja taustalla oli etenkin muuttovoiton supistuminen 36 henkilöön. Kaiken kaikkiaan Vantaan asukasmäärä kasvoi heinä–syyskuussa 510 henkilöllä. Myös kehysalueen henkilömäärä kasvoi vähemmän kuin vuosi sitten, koska muuttoliike oli hieman tappiollista. Kehysalueen asukasmäärä kasvoi 560 henkilöllä.

Ulkomailta muuttovoittoa entiseen tapaan

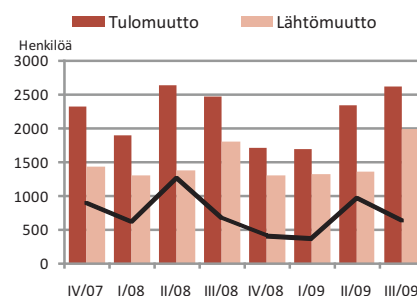
Vilkas ulkomainen muuttoliike alkoi kaksi vuotta sitten. Sen jälkeen Helsingin seutu on saanut ulkomailta muuttovoittoa vaajaa kaksi tuhatta henkilöä vuosineljänneksittäin. Heinä–syyskuussa lukumäärä oli 1 820 henkilöä. Helsingin osuus oli 1 060 henkilöä eli 59 prosenttia. Espoon osuus oli vajaa neljännes, joka merkitsi 420 uutta asukasta. Sekä Helsingin että Espoon saama ulkomainen muuttovoitto oli huomattavasti suurempi kuin vuosi sitten. Vantaalla ja kehysalueella ulkomaista muutto-

voittoa oli viime vuoden vastaavaan ajankohtaa hieman vähemmän. Vantaalla heitä oli 190 ja kehysalueella 140. Suomi sai ulkomailta muuttovoittoa kuluvaan vuoden kolmannella neljänneksellä saman verran kuin kahtena edellisvuotena eli runsas 2 400 henkilöä.

Kehysalueelle muuttovoittoa pääkaupunkiseudulta

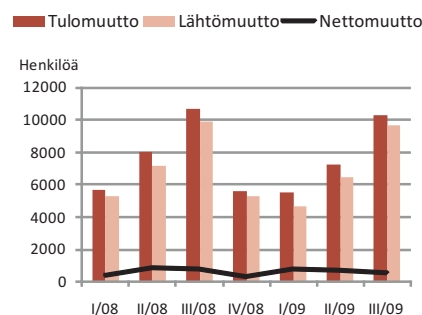
Kehysalue sai pääkaupunkiseudulta muuttovoittoa heinä–syyskuussa lähes saman verran kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana eli runsas 600 henkilöä. Uusi piirre oli se, että Helsingin muuttotappio muiden Helsingin seudun kuntien suhteen pieneni puoleen viime vuoteen verrattuna. Helsingistä muutti Helsingin seudun muihin kuntiin 330 henkilöä enemmän kuin niistä oli tulomuuttajia. Myös Espoossa oli muuttotappiota muihin seudun kuntiin nähden, yhteensä 290 henkilöä. Se oli enemmän kuin edellisinä vuosina heinä–syyskuussa. Vantaalla oli lähes saman verran muihin seudun kuntiin muuttaneita henkilöitä kuin oli tulomuuttajia kuluvaan vuoden kolmannella neljänneksellä eli muuttotappio oli 20 henkilöä.

Seudun sisäinen muuttoliike pääkaupunkiseudulta kehysalueelle

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Helsingin seudun ja muun Suomen välinen muuttoliike

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

ALUETALOUS

Tuotanto väheni edelleen paljon

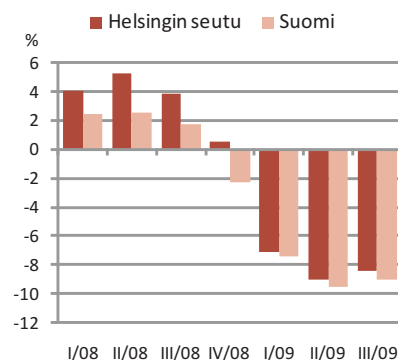
Talouden lama jatkui kuluvaan vuoden kolmannella neljänneksellä Helsingin seudulla, kuten koko maassakin. Tuotanto väheni ennakoarvion mukaan noin 8,5 prosenttia edellisvuoden vastaavasta neljänneksestä Helsingin seudulla, pudotus oli samaa suuruusluokkaa kuin koko maassa. Kyseessä oli kolmas peräkkäinen neljännes, kun Helsingin seudulla tuotanto supistui vähintään 7 prosenttia edellisvuodesta. Päätoimialojen talouskehitys oli edelleen kaksijakoista: teollisuudessa, rakentamisessa, tukku- ja autokaupassa sekä liikenteessä jyrkkä lasku jatkui, mutta muilla palvelualoilla muutokset olivat suhteellisen pieniä.

Suhdanneilanne tavanomaista heikompi

Suomessa suhdannekuopan ennustetaan jatkuvan loppuvuonna ja vielä ensi vuoden alussa. Vaikka markkinatilanteen ennustetaan olevan vähitellen vakiintumassa, odotuksia nopeasta elpymisestä ja käännteestä kasvuun ei juuri ole.

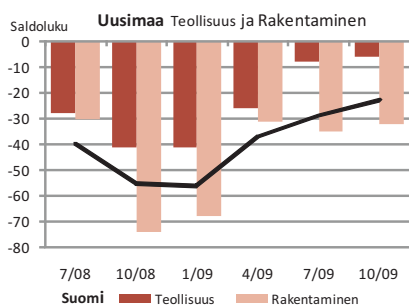
Toimialojen välillä on jonkin verran vaihtelua näkymissä. Metsä- ja kemianteollisuudessa sekä mm. tieto- ja viestintäpalveluissa heikon markkinatilanteen ennustetaan jonkin verran kohenevan. Teknologiateollisuus ennustaa heikkoja suhdanteita pitkälle yli vuodenvaihteen. Rakentamisessa heikoin suhdannevaihe näyttää olevan jäämässä taakse, mutta lähikuukaudet ovat kausitekiöistä johtuen vielä synkkiä.

Kokonaistuotannon ennakoiva kuvaaja

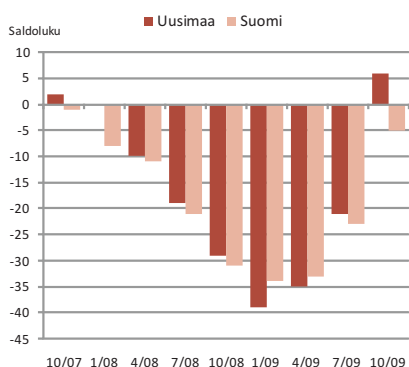
Lähde: Kaupunkitutkimusta TA Oy ja Tilastokeskus,

Teollisuuden ja rakentamisen odotukset suhdannenäkymistä

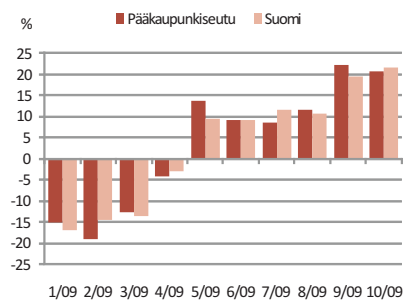
Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto, EK, Suhdannebarometri

Palveluyritysten odotukset suhdannenäkymistä

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto, EK, Suhdannebarometri

Kotitalouksien odotukset Suomen talouden kehityksestä seuraavan 12 kuukauden aikana

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Teollisuus ja rakentaminen

Uudenmaan teollisuuden ja rakentamisen yritysten suhdannetilanne oli lokakuussa selvästi normaalia heikompaa ja koko maan keskiarvoa synkempi. Lokakuussa suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku oli -23 (heinäkuussa -29). EK:n suhdannebarometriin lokakuussa Uudellamaalla vastanneista yrityksistä 61 prosenttia arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan ja 31 prosenttia uumoilee suhdanteiden heikkenemistä.

Tuotantomäärät ovat selvästi vuoden takaista pienemmät, ja tuotanto on vähentynyt hieman myös alkusyksyllä. Lisäksi sen ennakoitaan vähenevän talven aikana. Uudenmaan yrityksistä tuotantokapasiteettia oli lokakuussa liikaa 53 prosentilla ja 47 prosentilla kapasiteetti oli täyskäytössä. Tilauskirjat ovat yleisesti ohuet ja valmiiden tuotteiden varastot ovat laskeneet tavallista pienemmiksi. Heikon kysynnän myötä henkilökunnan määrä laskee edelleen.

Koko maassa teollisuuden suhdannetilanne on EK:n lokakuussa tekemän Suhdannebarometrin mukaan edelleen huomattavan heikko, vaikka joitain myönteisiä merkkejä on havaittavissa. Tuotanto pysyi matalalla tasolla ja henkilöstö väheni kaikilla toimialoilla. Uusien tilausten määrä ei kuitenkaan enää laskenut, ja valmistusvarastot laskivat jo alle normaalin.

Teollisuuden suhdannenäkymiä mittaava saldoluku oli lokakuussa -6. Heinäkuussa vastaava lukema oli -8. Heikon suhdannevaiheen odotetaan siis jatkuvan vielä ensi vuoden alkupuolellakin. Käännettä parempaan ennusti lokakuussa 12 prosenttia vastaajista, ja 18 prosenttia uskoi suhdanteiden synkkenevän yhä.

Myös **rakentamisessa** tuotannon lasku loiveni, ja kapasiteetin käyttöaste parani hieman. Lähikuukausina tuotannon laskun ennustetaan päättyvän. Rakentamisen suhdannenäkymien saldoluku oli lokakuussa -32 (heinäkuussa -35). Kymmenesosa yrityksistä ennusti paranemista lähikuukausille. Suhdannelaskun arvioi jatkuvan 42 prosenttia vastaajista.

Sekä teollisuudessa että rakentamisessa tilauskanta koheni hieman, mutta on silti selvästi alle normaalitason. Myönteistä on varastojen tason selvä supistuminen kummallakin toimialalla – varastot ovat jo tuntuvasti tavanomaista pienemmät. Uusien tilausten määrän odotetaan pysyvän nykytasollaan loppuvuoden ajan.

Henkilöstö on alkusyksyllä vähentynyt voimakkaasti ja suurinta lasku on ollut teollisuudessa ja rakentamisessa. Tilanteeseen ei juuri nähdä helpotusta loppuvuonna ja vuodenvaihteessa. Kyseisillä toimialoilla työvoiman nopea väheneminen hidastuisi kuitenkin jonkin verran.

Palvelut

Uudenmaan palveluyritysten suhdanneodotukset ovat kohentuneet alkusyksyn aikana ja ovat koko maan keskiarvoa suotuisimmat. Suhdannenäkymien saldoluku oli lokakuussa 6 (heinäkuussa -21). Tämänhetkinen suhdannetilanne on kuitenkin yhä selvästi normaalia heikompaa.

Myyntimäärät pienenivät heinä–syyskuussa. Myös vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna myynti on vähentynyt. Myynnin ennakkoidaan supistuvan aavistuksen verran seuraavan puolen vuoden aikana.

Henkilökunnan määrä on pienentynyt selvästi alkusyksyn aikana, ja työvoimaa vähennettäneen myös loppuvuoden kuukausina. Kannattavuus on heikentynyt viime kuukausina hintojen alenemisen vuoksi. Kannattavuus pysynee heikkona myös loppuvuoden ajan.

Koko maassa palveluyritysten suhdanteiden ei uskota enää heikkenevän olennaisesti. Saldoluvut olivat lokakuussa lukemassa –5 ja heinäkuussa –23. Palveluyritysten suhdannenäkymien laskuvauhti hidastui vuoden alkupuoleen nähden. Vahvistuvia suhdanteita odotti nyt 13 prosenttia ja synkkeneviä 18 prosenttia vastaajayrityksistä. Näkymät ovat parantuneet useimmilla palvelualoilla, erityisesti rahoitus- ja vakuutuspalveluissa sekä tieto- ja viestintäyrityksissä.

Loppuvuonna myynnin arvioidaan yhä hieman alenevan, mutta laskun arvioidaan päättyvän ensi vuoden alussa. Heikko kysyntä rajoittaa toimintaa yhä yli 41 prosentissa palveluyrityksissä.

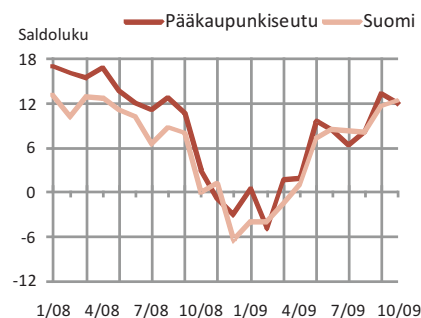
Kuluttajien luottamus palautunut

Kuluttajien luottamus myönteiseen talouskehitykseen oli jälleen vahva syyskuussa. Tuolloin sitä kuvaava saldoluku oli pääkaupunkiseudulla 13,1. Se vastaa miltei pitkän ajan keskiarvoa. Lokakuussa luottamus oli hieman laskenut ja saldoluku oli 12,1. Myös koko maassa kehitys oli samankaltainen ja lokakuussa saldoluku oli samalla tasolla kuin pääkaupunkiseudullakin. Etenkin näkemykset Suomen taloudesta olivat kirkastuneet, samoin odotukset paremmasta työllisyystilanteesta vuoden kuluttua.

Lokakuussa pääkaupunkiseudulla kuusi kuluttajaa kymmenestä oletti Suomen taloustilanteen olevan vuoden kuluttua nykyistä paremman. Kuluttajabarometrin vastaajista 55 prosenttia olettaa sen olevan hieman paremman ja lähes kolme prosenttia paljon paremman tulevan vuoden vastaavana ajankohtana. Taloustilanteen oletti muuttuvan huonommaksi 16 prosenttia pääkaupunkiseudun kuluttajista. Ratkaiseva muutos odotuksista valoisampaan suuntaan tapahtui viime syyskuussa, jolloin kuluttajat olivat vielä hieman lokakuutakin luottavaisempia. Odotukset Suomen talouden kehityksestä olivat synkimmillään viime vuoden lopussa ja tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Elo- ja syyskuussa pääkaupunkiseudun kuluttajien odotukset olivat hieman koko maan kuluttajia valoisammat toisin kuin lokakuussa.

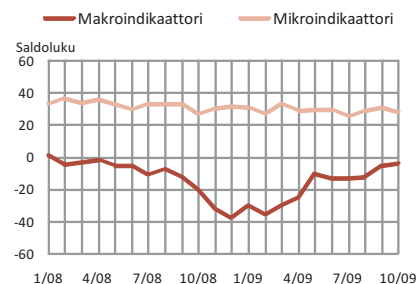
Pääkaupunkiseudun kuluttajien luottamus oman talouden kehitykseen palautui lokakuussa. Tällöin se nousi lähes samalle tasolle kuin puolitoista vuotta sitten. Joka kolmas pääkaupunkiseudun kuluttaja olettaa taloutensa olevan vuoden kuluttua nykyistä paremman. Pääkaupunkiseudun kuluttajista 55 prosenttia olettaa sen säilyvän ennallaan. Koko maassa 62 prosenttia kuluttajista olettaa taloustilanteensa pysyvän samanlaisena ja paremmaksi sen olettaa muuttuvan 27 prosenttia kuluttajista.

Kuluttajien luottamusindikaattori

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

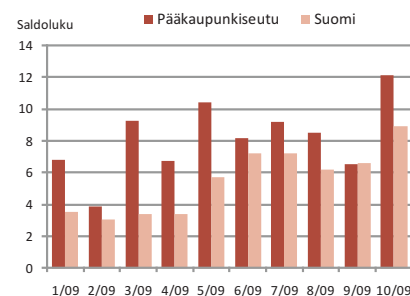
Kuluttajien makro- ja mikroindikaattorit

Mikroindikaattori: Oma talous ja säästämismahdollisuudet
Makroindikaattori: Suomen talous ja työttömyyden kehitys

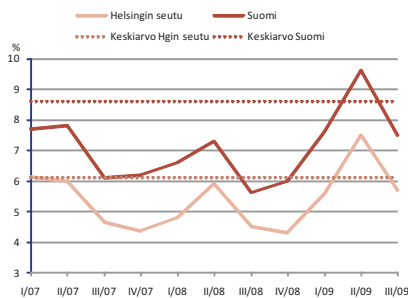
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kotitalouksien odotukset oman talouden kehityksestä seuraavan 12 kuukauden aikana

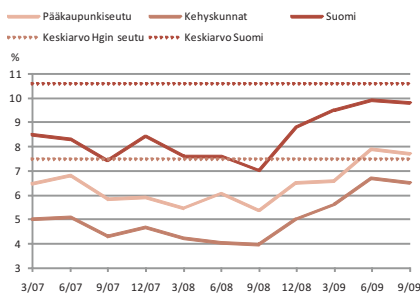
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Työttömyysaste (%) Helsingin seudulla Keskiarvo (I/00 – III/09)

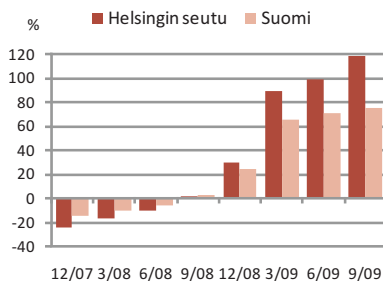
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työttömyysaste (%) pääkaupunki- seudulla, kehysalueella ja koko maassa Keskiarvo (3/00 – 9/09)

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Nuorisotyöttömyys Muutos(%) edellisestä vuodesta

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, TEM

Näkemykset työttömyydenkin kehityksestä ovat hieman kirkastuneet. Synkimmillään ne olivat tämän vuoden helmikuussa. Lokakuussa 55 prosenttia pääkaupunkiseudun kuluttajista oletti työttömiä olevan vuoden kuluttua jonkin verran enemmän. Paljon enemmän heitä oletti olevan 9,4 prosenttia. Näkemykset työttömyyden kehityksestä olivat pääkaupunkiseudulla jonkin verran koko maata synkemmät. Koko maassa joka toinen kuluttaja oletti heitä olevan hieman enemmän ja 8 prosenttia paljon enemmän vuoden kuluttua.

Odotukset säästämismahdollisuuksista ovat hieman laantuneet aikaisempaan verrattuna, mutta luottamus on yhä vahvaa. Lokakuussa pääkaupunkiseudun kuluttajista 45 prosenttia ilmoitti säästävänsä hyvin todennäköisesti seuraavien 12 kuukauden aikana. Koko maassa vastaava osuus oli kolme prosenttiyksikköä vähemmän. Pääkaupunkiseudulla joka kymmenes kuluttaja ilmoitti, ettei kotitaloudessa hyvin todennäköisesti säästetä seuraavan vuoden aikana. Osuus oli yhtä suuri koko maan kuluttajilla.

TYÖMARKKINAT

Työttömyysaste edelleen korkea

Helsingin seudun työttömyysaste oli kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä 5,7 prosenttia Tilastokeskuksen otosaineiston tietojen mukaan. Arvo on lähellä tämän vuosikymmenen neljänneksistä laskettua keskiarvoa. Lisäystä viime vuoden vastaavaan ajankohtaan oli 1,2 prosenttiyksikköä. Koko maassa nousu oli 1,9 prosenttiyksikköä, joten työttömyysaste oli 7,5 prosenttia. Se on noin prosenttiyksikön vähemmän kuin kymmenen viime vuoden keskimääräinen taso.

Tämän hetken työttömyys koskettaa etenkin miehiä, sillä Helsingin seudulla miesten työttömyysaste oli 6,7 prosenttia heinä–syyskuussa. Naisilla se oli 4,6 prosenttia säilyen lähes samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin. Miesten työttömyysaste oli noussut 2,1 prosenttiyksikköä viime vuodesta Tilastokeskuksen tietojen mukaan.

Kehysalueella työttömyysaste oli syyskuun lopussa 6,5 prosenttia, kun pääkaupunkiseudulla se oli 7,6 prosenttia. Koko maassa vailla työtä oli 9,8 prosenttia työvoimasta työ- ja elinkeinotoimistoista saatujen tietojen mukaan. Vuotta aikaisemmin heitä oli koko maassa 2,4 prosenttiyksikköä vähemmän ja kehysalueella 2,5 prosenttiyksikköä vähemmän.

Nuorisotyöttömien määrä huimassa nousussa

Helsingin seudulla oli syyskuun lopussa 5 860 nuorta työtöntä, joista puolet asui kehysalueella. Nuoria työttömiä oli 118 prosenttia eli 3 180 henkilöä viime vuoden vastaavaa ajankohtaa enemmän. Koko maassa alle 25-vuotiaita vailla työtä olevia henkilöitä oli 36 000, mikä on 15 400 viime vuoden syyskuun tilannetta enemmän. Koko maassa nuorisotyöttömyys ei noussut prosentuaalisesti yhtä voimakkaasti kuin Helsingin seudulla, mutta sielläkin lisäys oli 75 prosenttia.

Nuorien työttömien määrä kasvoi erityisesti kehysalueella, jossa heidän määränsä kasvoi 130 prosenttia. Kehyskunnissa oli 1 310 nuorta työttömänä. Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla nuorisotyöttömyys kasvoi runsaalla 110 prosentilla kussakin kaupungissa.

Pitkäaikaistyöttömien määrän lasku pysähtyi

Pitkäaikaistyöttömien määrän pitkään jatkunut voimakas väheneminen lähes pysähtyi. Helsingin seudulla vähennystä oli runsas kolme prosenttia ja koko maassa puoli prosenttia. Helsingin seudulla oli yli vuoden työttömänä olleita henkilöitä 7 600, kun vuosituhannen alkaessa heitä oli noin 16 000. Koko maassa oli syyskuussa 41 770 yli vuoden työttömänä ollutta henkilöä. Vielä vuonna 2000 heitä oli lähes 90 000 henkilöä.

Rakentaminen ja liike-elämän palvelut vähentäneet työvoimaansa

Helsingin seudulla väheni työllisen työvoiman määrä etenkin rakentamisen ja liike-elämän palvelujen toimialoilla heinä–syyskuussa. Viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna rakennusalan työllisen työvoiman määrä laski runsaalla 5 900 henkilöllä, joten sen työntekijämäärä oli vajaa 39 300 henkilöön. Prosentuaalisesti vähennys oli 13 prosenttia. Koko maassa kyseisen toimialan työntekijämäärä laski runsas 8 prosenttia. Rakennusallalla oli 179 100 työntekijää, mikä on 16 500 henkilöä vähemmän kuin heitä oli viime vuonna samaan aikaan.

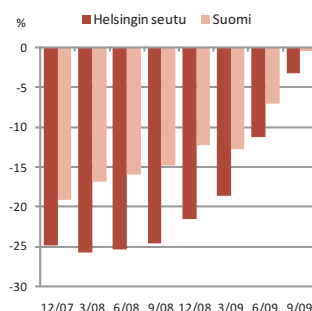
Liike-elämän palveluiden työntekijämäärä laski 9 prosenttia, joten heitä oli noin 89 000 Helsingin seudulla kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Koko maassa supistui sekä rahoitus- ja vakuutus toiminnan, että liike-elämän palvelujen työntekijöiden määrä. Ensiksi mainitulla alalla laskua oli runsas 5 prosenttia, joten työntekijöitä oli 69 700.

Avoimien työpaikkojen määrä laskee voimakkaasti

Helsingin seudun työ- ja elinkeinotoimistoissa oli avoinna vajaa 5 800 työpaikkaa syyskuun lopussa. Se oli lähes puolet vähemmän kuin viime vuonna samana ajankohtana. Koko maassa lukumäärä oli noin 20 000, joten vähennystä viime vuoteen oli 35 prosenttia. Avoimien työpaikkojen vähenemismuutos on ollut Helsingin seudulla koko maata suurempaa vuoden 2007 joulukuusta lähtien, jolloin kyseinen suuntaus alkoi.

Pitkäaikaistyöttömyys

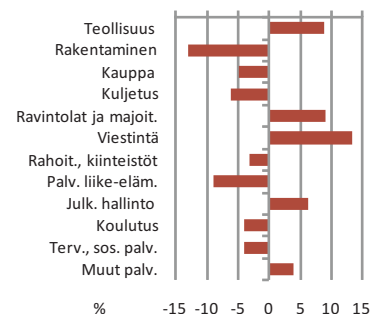
Muutos(%) edellisestä vuodesta

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, TEM

Työllinen työvoima päätoimialoittain Helsingin seudulla

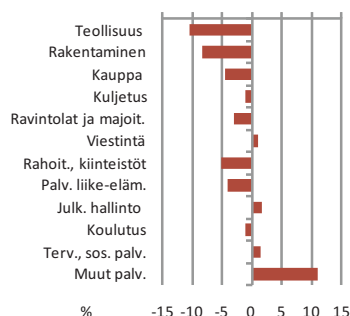
Muutos (%) edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työllinen työvoima päätoimialoittain koko maassa

Muutos (%) edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta

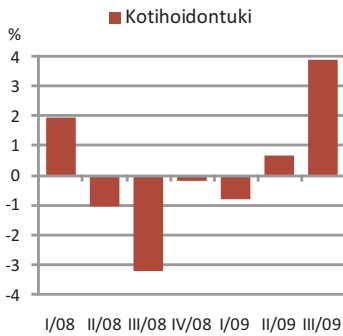

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

HYVINVOINTI

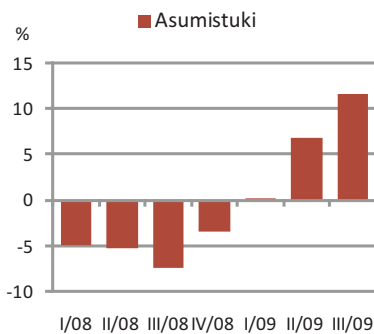
Kotihoidontuen saajien määrä kasvanut

Kotihoidon tukea saaneet perheet pääkaupunkiseudulla Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Kela

Asumistuen saajat pääkaupunkiseudulla Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Kela

Pääkaupunkiseudulla sai syyskuun lopussa 11 360 perhettä kotihoidontukea. Määrä oli 420 perhettä enemmän kuin vuosi sitten. Etenkin Helsingissä ja Vantaalla perheiden määrä oli kasvanut viime vuoteen verrattuna, kummassakin noin viisi prosenttia. Helsingissä kotihoidontukea sai 5 550 perhettä ja Vantaalla 2 600 perhettä. Espoossa kyseisen tuen saajien määrä oli lähes samaa tasoa kuin vuotta aikaisemminkin eli 3 250 perhettä.

Kotihoidon tukea voi hakea perhe, jonka alle 3-vuotias lapsi ei ole kunnan järjestämässä päivähoitossa. Lasten kotihoidon tukeen kuuluu hoitoraha sekä hoitolisä, johon vaikuttavat perheen tulot. Lakisääteisen kotihoidon tuen hoitorahaa maksetaan perheen nuorimmalle, alle 3-vuotiaalle lapselle, 314,28 euroa kuukaudessa. Samasta lapsesta voidaan maksaa myös tulosidonnaista hoitolisää enimmillään 168,19 euroa kuukaudessa. Kotona hoidettaville muille sisaruksille maksetaan hoitorahaa: 94,09 euroa/kk alle 3-vuotiaalle ja 60,46 euroa/kk yli 3-vuotiaalle - alle oppivelvollisuusikäiselle lapselle. Perheen 6-vuotiaalle sisarukselle voidaan kuitenkin maksaa hoitorahaa, kun hän on perusopetuslain mukaisessa esiopetuksessa tai aloittaa koulun vuotta säädettyä aikaisemmin.

Vantaalla maksetaan lakisääteisen kotihoidon tuen lisäksi Vantaa-lisää, joka on 10 kk - alle 2 vuoden ikäiselle perheen nuorimmalle lapselle 143 euroa/kk. Espoossa maksetaan Espoo-lisä, joka on 218,64 euroa/kk. Helsingissä myönnetään lasten kotihoidon tuen kuntalisä (Helsinki-lisä), joka on 218,64 euroa kuukaudessa, kun perheessä on alle 2-vuotias lapsi. Lapsen täytettyä 2 vuotta on Helsinki-lisän suuruus 134,55 euroa kuukaudessa. Kotihoidon tuen kuntalisää ns. Helsinki-lisää korotettiin 1. elokuuta lähtien. Alle 1,5-vuotiaiden lasten kotihoidon Helsinki-lisä nousi 45,36 euroa ja se on korotuksen jälkeen 264 euroa.

Asumistuen saajia aiempaa enemmän

Koko pääkaupunkiseudulla lisääntyi asumistuen saajien lukumäärä vajaalla 4 000 asutokunnalla viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Asumistuen saajia oli keskimäärin kuukaudessa noin 36 000 heinä–syyskuussa, joten lisäys oli vajaa 12 prosenttia. Sekä Espoossa että Vantaalla nousu oli noin 13 prosenttia. Vantaalla ja Espoossa tuen saajia oli suunnilleen yhtä paljon kummassakin eli runsas 6 000. Espoossa asumistuen saajien osuus asutokunnista oli 6 prosenttia ja Vantaalla vajaa 8 prosenttia kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Myös Helsingissä se oli hieman alle 8 prosenttia. Helsingissä kyseistä tukea saavia asutokuntia oli 22 800, joka oli 2 200 asutokuntaa enemmän verrattuna viime vuoden heinä–syyskuuhun. Lisäys oli näin ollen 11 prosenttia.

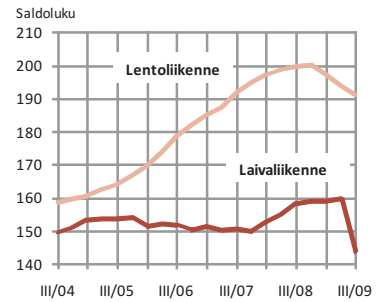
LIIKENNE

Laiva- ja lentoliikenteen matkustajamäärät laskussa

Lentoliikenteen matkustajamäärän lasku jatkuu. Kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä vähennys oli viisi prosenttia viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Helsinki–Vantaa lentokentällä matkustajia oli 3,3 miljoonaa, mikä on 184 000 viimevuotista vähemmän. Vuoteen 1993 verrattuna matkustajamäärä on miltei kaksinkertaistunut, sillä lisäystä on 91 prosenttia.

Kansainvälisen laivaliikenteen matkustajamäärä Helsingin satamissa oli 2,2 miljoonaa henkilöä. Vähennystä oli miltei kolmasosa viime vuoden heinä–syyskuuhun verrattuna eli 970 000 matkustajaa. Aiemmin matkustajamäärä on ollut kolmannen vuosineljänneksen aikana noin 3 miljoonaa.

Laiva- ja lentoliikenteen matkustajamäärät Indeksi I/1993=100

Lähde: Helsingin Satama ja Finavia

TOIMITILAMARKKINAT

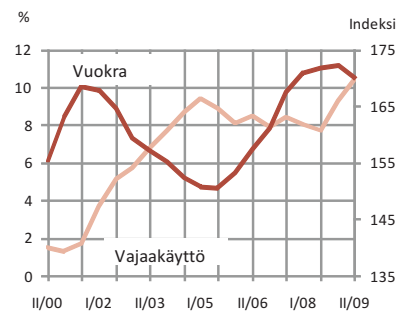
Toimitilojen vajaakäyttö kasvaa ja toimistovuokrat kääntyneet laskuun

Pääkaupunkiseudun liiketiloista oli 2,9 prosenttia tyhjinä eli vähän yli 95 000 neliometriä tämän vuoden toisella neljänneksellä. Toimistotiloista noin kymmenesosa oli vajaakäytössä eli lähes 870 000 neliometriä. Tyhjää tilaa löytyy runsaasti esimerkiksi Pitäjänmäeltä, Lauttasaaresta ja useilta Espoon toimistoalueilta. Pääkaupunkiseudulla teollisuus- ja varastotilojen vajaakäyttöaste oli 4,6 prosenttia, joka merkitsee 341 000 neliometriä. Prosentuaalisesti eniten on kasvanut juuri näiden tilojen vajaakäyttö.

Muutamman vuoden kiivaana jatkunut toimistorakentaminen on nyt hiljenumässä rajusti, kun rakenteilla tai peruskorjattavana olevat vajaa 200 000 neliötä valmistuvat. Uusia toimistorakennushankkeita käynnistetään varsin varovasti ja vain suoraan käyttäjien tarpeisiin. Tyhjää tilaa löytyy näin ollen pääosin vanhemmasta toimistotilakannasta.

Helsingin ydinkeskustan toimistovuokraindeksin pisteluku on laskenut 1,3 prosenttia viimeisen puolen vuoden aikana Kiinteistötalouden instituutin keräämien tietojen mukaan. Ydinkeskustan vahva markkina-asema näyttää kuitenkin kantavan vaikeiden aikojen yli, ja parhaista tiloista maksetaan varsin korkeitakin vuokria. Hiljenevä tilakysyntä ja samanaikaisesti kasvava tarjonta synkentävät käyttöasteita ja asettavat toimistovuokrilta lisää laskupaineita monilla pääkaupunkiseudun toimistoalueilla.

Toimistotilojen vajaakäyttöaste (%) ja vuokraindeksi (I/1993 = 100) Helsingissä

Lähde: KTI (Kiinteistötalouden instituutti) ja Catella

Pääkaupunkiseudun muuttovirrat muutoksessa

Pääkaupunkiseudun kuntien väestönkasvu on perustunut viime vuosina yhä enemmän maahanmuuttoon, joka on kasvanut lähes puolella vuodesta 2005. Ympäristökunnissakin muuttovoitosta kolmasosa on kertynyt ulkomailta. Pääkaupunkiseudulta ympäristökuntiin suuntautuva muuttoliike on kasvanut aina 1990-luvun lopulta lähtien, mutta vuoden 2008 aikana tapahtui käänne. Kun vielä edellisenä vuonna 2007 pääkaupunkiseutu menetti ympäristökuntiin noin 4 600 asukasta enemmän kuin sai niistä, vuonna 2008 nettomuuttotappio oli enää noin 3 200 henkilöä. Kuntien välisten muuttovirtojen vaihtelua selittävät osin talouden taantuma sekä työ- ja asuntomarkkinoiden muutokset, mutta muutokset saattavat heijastella myös asumiseen liittyviä arvoja ja kasvavaa ympäristötietoisuutta.

Kuluttajatutkimuskeskuksen "Pääkaupunkiseudun muuttovirrat muutoksessa" -tutkimuksessa selvitettiin pääkaupunkiseudun muuttovirtojen rakenteita ja syitä. Tarkastelun kohteena olivat muuttovirrat, jotka kohdistuvat muualta Suomesta pääkaupunkiseudulle, tapahtuvat pääkaupunkiseudun sisällä tai suuntautuvat sieltä ympäristökuntiin. Tutkimukseen kerättyyn postikyselyyn vastasi syksyllä 2008 yli 1 300 vastaajaa. Muuttajien kokemuksia kysyttiin myös teemahaastatteluin.

Tutkimuksessa uuden asuinkunnan valintaan vaikuttavista tekijöistä tärkeimpiin lukeutui mieluisan asunnon löytäminen. Pääkaupunkiseudulta ympäryskuntiin muuttaneita houkutti pientaloasunto tai tontti rakentamiseen sekä edullisemmat asumiskustannukset. Muualta Suomesta pääkaupunkiseudulle muuttajia vetivät puolestaan työmahdollisuudet sekä monipuoliset palvelut. Pääkaupunkiseudulla ja sinne muuttaneet arvostivat kaupunkimaista asuinympäristöä ja tapahtumarikasta elämää, kun ympäryskuntiin muuttaneet pitivät tärkeänä viihtyisyyttä, rauhallisuutta ja turvallisuutta. Noin puolet pääkaupunkiseudulla muuttaneista ja kaksi kolmesta ympäristökuntiin muuttaneista ei olisi todennäköisesti muuttanut nykyiselle asuinalueelleen, jos asuntojen hinnat olisivat olleet pääkaupunkiseudulla alhaisemmat.

Peruspalvelujen saatavuus oli etenkin lapsiperheille muuttopäätöksessä tärkeää. Tutkimuksessa kävi ilmi, että esikaupunkialueiden ja lähiöiden palveluihin oltiin tyytymättömiä. Pääkaupunkiseudun ympäristökunnissa muuttajat olivat valmiita hakemaan muita kuin peruspalveluja, kuten kulttuuri- ja ravintolapalveluja, muualta kuin omasta asuinkunnastaan. Myös työmatkaliikkumiseen oltiin valmiita käyttämään enemmän aikaa. Ympäristökuntiin muuttamisen myötä työmatkat pitenevät keskimäärin 10–30 kilometriä. Autolla työmatkansa kulki 70 prosenttia ja liikkumismahdollisuudet koettiin huomattavasti huonommiksi kuin pääkaupunkiseudulla. Muualta Suomesta pääkaupunkiseudulle muuttaneiden työmatkat sen sijaan keskimäärin lyhenivät ja pääkaupunkiseudun sisällä muuttaneiden työmatkoissa ei tapahtunut oleellisia muutoksia.

Pääkaupunkiseudulla tai -seudulle muuttaneista yli puolet arvioi asuvansa viiden vuoden kuluttua omakoti- tai rivitalossa, joka viides nykyisessä asuinkunnassaan ja joka toinen muualla pääkaupunkiseudulla. Noin viidennes pääkaupunkiseudulta kehyskuntiin muuttaneista uskoi asuvansa pääkaupunkiseudulla jälleen viiden vuoden kuluttua. Muuttovirtojen ohjailu edellyttäisi kunnilta tiiviimpää yhteistyötä niin kaavoituksessa kuin palvelutuotannossakin. Panostaminen kohtuuhintaiseen ja muunneltavissa olevaan asuntotarjontaan, viihtyisään ympäristöön sekä joukkoliikennetarkoituksiin ohjaisi muuttovirtoja myös ekologisempaan suuntaan.

Kuluttajatutkimuskeskuksen julkaisu 3/2009

http://www.kuluttajatutkimuskeskus.fi/files/5387/2009_03_julkaisu_muuttovirrat.pdf

info

Aluejako

Pääkaupunkiseutu:	Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen
Kehysalue:	Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti
Helsingin seutu:	Pääkaupunkiseutu ja kehysalue
Uusimaa:	Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakunnat

Käsitteitä

Asunnon ostoaikomukset:

Niiden kotitalouksien osuus, jotka aikovat ostaa asunnon varmasti tai mahdollisesti seuraavan vuoden aikana.

Ilmanlaatuindeksi:

YTV:n (HSY v.2010 alkaen) kehittämä indeksi, joka lasketaan tunneittain. Huomioon otetaan rikkidioksidin, typpidioksidin, hiilimonoksidin, otsonin, hengitettävien hiukkasten ja pienhiukkasten pitoisuudet, joille määritetään ali-indeksi. Näistä korkein määrittelee ilmanlaatuindeksin arvon mittausasemalla.

Lento- ja laivaliikenteen matkustajat:

Saapuneet ja lähteneet matkustajat yhteensä.

Liukuva vuosisumma:

Kausitasoitusmenetelmä, jolla tasataan vuoden sisäistä, toisvaluonteista vaihtelua. Vuosineljänneksen arvo lasketaan summaamalla neljän viimeisimmän neljänneksen arvot ja jakamalla summa luvulla 4.

Pitkäaikainen keskiarvo:

Summataan tietyn ajanjakson neljännesten arvot ja jaetaan luku neljännesten lukumäärällä.

Rikokset (poliisin tietoon tulleet):

Väkivaltarikokset: henkeen tai terveyteen kohdistuvat rikokset sekä siveellisyysrikokset. Omaisuusrikokset: varkaudet, törkeät varkaudet ja näpistykset.

Saldoluku:

Saldoluvulla kuvataan odotuksia suhdanne- ja kuluttajabarometrissä. Luku saadaan, kun myönteisten vastausten prosenttiosuuksista vähennetään kielteisten vastausten prosenttiosuudet. Positiivinen luku kuvaa myönteisiä odotuksia.

Suhdeluku (indeksi):

Perusajankohdan arvo on suhdelukuna 100. Kuluvan ajan- kohdan arvo jaetaan perusvuoden arvolla (sekä kerrotaan sadalla) ja saatu suhdeluku ilmaisee prosenttamuutoksen perusvuoteen nähden (esim. 110 merkitsee kymmenen prosentin nousua perusvuodesta).

Tuotanto:

Kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiiviteettia.

- 1) Helsingin seutu: Toimialoittaisten tuotannon kehitystä ennakoivien indikaattorien perusteella konstruoitu Helsingin seudun tuotannon ennakoiva kuvaaja. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto perustuu indikaattoreiden ennakoarvoihin. Tietolähde: Kaupunkitutkimus TA Oy.
- 2) Suomi: Tilastokeskuksen kansantalouden neljännesvuositilinpäiden bruttokansantuote kiintein hinnoin. Tuorein neljännes on Tilastokeskuksen julkaisema kokonais- tuotannon ennakkotieto.

Työnvälitystilasto:

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) tilasto, joka perustuu työnhakijoiden rekisteriin.

Työttömyysaste:

Työttömien osuus työvoimasta. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön työttömyysasteet poikkeavat hieman toisistaan johtuen tietojen erilaisesta hankintatavasta.

Työvoimatutkimus:

Tilastokeskuksen otospohjainen kuukausittain tehtävä haastattelututkimus. Työllisyyttä koskevissa toimialoittaisissa tiedoissa on pienten toimialojen kohdalla suurehko virhemarginaali.

Avainlukuja

Väestö 30.9.2009*	Helsinki	Espoo	Vantaa	H:gin seutu ¹	Suomi
Väkiluku	581 880	243 786	197 312	1 332 097	5 345 398
Väestönmuutos vuoden alusta	5 248	2 221	1 915	11 877	18 993
Väestönmuutos, %	0,9	0,9	1,0	0,9	0,4
Muuttovoitto	4 018	553	682	6 340	10 393

Työmarkkinat 9/2009	Helsinki	Espoo	Vantaa	H:gin seutu ¹	Suomi
Työllinen työvoima (TK)	314 818	132 963	95 510	696 445	2 476 486
Muutos vuoden takaisesta, %	1,5	-1,6	-10,9	-1,5	-3,5
Työttömät (TEM)	24 438	8 112	9 214	17 326	265 784
Työttömyysaste, % (TEM)	7,9	6,3	8,7	7,4	9,8

Hyvinvointi III/2009*	Helsinki	Espoo	Vantaa	PKS
Asumistuen saajat	22 816	6 358	6 938	36 112
Muutos vuoden takaisesta, %	10,8	13,1	13,3	11,4
Toimeentulotuen saajat ²	32 882	9 161	7 818	49 861
Muutos vuoden takaisesta, %	18,6	17,4	11,1	17,1
Kotihoidontuen saajat	5 447	3 254	2 602	11 358
Muutos vuoden takaisesta, %	5,3	1,2	4,8	3,9

* ennakkotieto.

¹14 kuntaa.

²poislukien Kauniainen.

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

- Muutostietoja neljännesvuosittain
- Ilmestyy vuonna 2009 viikoilla 10, 23, 36, 49
- Sähköinen versio on luettavissa osoitteessa:
www.hel.fi/seudun_suunnat

Toimitus ja julkaisija:

Helsingin kaupungin tietokeskus

PL 5500

00099 Helsingin kaupunki

Faksi (09) 310 36601

www.hel.fi/seudun_suunnat

Lisätietoja:

Leena Hietaniemi, Helsingin kaupungin tietokeskus, p. (09) 310 36404

Leila Lankinen, Helsingin kaupungin tietokeskus p. (09) 310 36402

etunimi.sukunimi@hel.fi

ISSN 1455-819X (painettu)

ISSN 1796-7287 (verkossa)

KUSTANTAJAT

Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta
(YTV)

Helsingin kaupungin tietokeskus

Espoon kehittämis- ja tutkimusryhmä

Vantaan tilasto- ja tutkimusyksikkö

Uudenmaan liitto

Uudenmaan työvoima- ja elinkeinokeskus

Helsingin seudun kauppakamari